

Մ Ե Ն Տ Ո Ր

ՄԷՃՄՈՒԱՅԸ ՄԷՊԱՀԻՍԻ ՄԻԻՖԻՏԷ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՍԵՆԷ.

1886 ՅՈՒՆԻՍ 1

ՆՕՄԵՐՈ 11

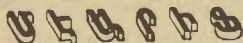
Թ Է Ք Ր Ա Ր Թ Է Շ Է Ք Ք Ի Ի Ր

Մէճմուամըզն թա'ամիմ վէ թէրդիպի զըմընտա պէզ-
լի հիմմէթ վէ զայրէթ պուեուրան խայլիճէ զէվաթը
համիյէթմէնտան տահա զուհուր էթմիշ օլուպ' զէվաթը
մուամաիլէյհում, վէ խասսէթէն Տրապիզօնտա Քիւրքճեան
Միհրան էֆէնտի, Թօղաթտա Ֆէրհատեան Գրիգոր է-
ֆէնտի, Հաճընտա Մանուկեան Մելքոն էֆէնտի վէ Սիս-
տէ Պօլատեան Եսայի էֆէնտի հաղարաթընա իպրազը
մէմնունիյէթի' վազիֆէտէն ա'տտ էտէրիզ :

Ի Ֆ Ա Տ Է Յ Ի Մ Ա Խ Ս Ո Ւ Ս Է

Րիսալէմիզէ պու կիւնտէն ապօնէ եազըլմագ իսթէյէն
պազը զէվաթ պուլունմագտա օլուպ' սուհուլէթ իչիւն
իլան էտէրիզ քի, Մենտորուն 1-12 նօմէրօլու նիւսիւլէ-
րի' պիրինճի, վէ 13-24 նօմէրօլու նիւսիւլէրի' իքինճի
ճիւտ իթիպար էտիլէճէյինտէն' կէրէք պալատէ մէզքիւր
զէվաթըն վէ կէրէք սայիր արզու էտէնլէրին շիմտիտէն
մալիւմաթ վէրիպ 13 իւնճիւ նօմէրօտան իթիպարէն ալ-
թը այ իչիւն ապօնէ գայտ էտիլմէլէրի լազըմ կէլիր :

Մ Է Ք Թ Է Պ Լ Է Ր Ի Մ Ի Զ

« Թալիմ ու թերպիլե ումուրունու պոնա
« Թէպիմ էտինիզ, տիւնեանըն սաթհընր
« Թէպտիլ վէ թաղէրի էտէյիմ: »

ԼԵՑՊՆԻՑ

Թապիւթտա մահսուլաթը նէսլաթիյէնին, հասատ վազթը թէգարրիւպ էթտիյինտէ պիւթիւն զիւրրա՛նն՝ սէնէ զարփընտա չէքտիքէրի զահմէթ վէ քիւլֆէթին միւքեաֆաթընա միւնթա- զըր պուլունտուզլարը կիպի, մէարիֆ պաղչէսի օլան մէքթէպ- լէրին տախի իմթիհան կիւնլէրի կէլիլ օլտուզընտան, միլլէ- թին թէրազգիեաթը մանէվիյէսի մէսէլէսինէ Էհէմմիյէթ վէրէն հէր վաթըն տախի՝ պու պապտէ ճիւզի քիւլլի սարֆը զիհն վէ տիգգաթ էթմէսի վաճիպէտէն տիր:

Մէքթէպլէրին, վէ ալէսսէվիյէ թա՛լիմ ու թէրպիյէնին Էհէմ- միյէթի ազիմէսի, Էլ Էհէօվմ, հագիգաթը միւսէլլէմ պիւր քէյ- ֆիյէթ օլլապ անըն սիւպուլթունու իլթիզամա հաճէթ եօզ տուր. վէ սուրէթի սարիհէտէ կէօրիւմէքտէ տիր քի, չիմտի, տէյիլ սալթ ֆէրտլէր վէ խուսուսի ճէմիյէթլէր՝ մուապզամ ալէօվլէթ- լէր պիլէ Էհալինին թա՛լիմի եօլունտա պէլլի զայրէթ վէ սար- ֆը նիւգուտ էթմէքտէ վէ մէսարիֆաթ պիւտճէսինտէ մէ՛արիֆ հիսսէսինէ հէր սէնէ ճէսիմ մէսլաղլար թախսիս վէ զամմ էյլէ- մէքտէ տիրլէր:

Պու կիւն, էն ճահիլ զանն օլունան քիմսէ պիլէ, անլամագ- տա տըր քի, իտարէ վէ թէայեիւշ իչիւն վէ քէնտիսինին եա- խօտ զիւրիյէթինին միւսթազպէլտէ բահաթճա եաշամասը իչիւն իւլում ու ֆիւնուն թահսիլի շարթը մութլազ կիպի տիր:

Տայիրէմիգի մահտուտ գըլըպ մէքթէպլէրիմիգէ պագտըղըմըզ- տա, ասըրմըզըն բուհունա պիգիմ տախի հիսսէմէնտ վէ միւշթէ- րէք պուլունտուզընմուզ անլաշըլապիլիւր, վէ օթուպ գըրգ սէնէ ագտէմլէրի գուլիպէ վէ քիւլար չէքլինտէ պուլունան մէքթէպլէր, ֆալախա իլէ թէրպիյէ օլան շայիրտլէր, վէ ժամուշ կիպի թա-

նըլան վարժապետէր խաթրա կէտիքճէ պու կիւնքիւ մէքթէպ
պինաւարընըն թա'տիւ, թէրպիյէ ուսուլունուն խաւհ վէ մուաւ-
լիմէր ըաղպէթինին թէրֆի' էտիւտիյի վէ պու ճիւմիէսինտէն
զիւեատէ ումում էհալի արասընտա իլմ արդուսու վէ մէքթէպ
ղայրէթի վիճուտէ կէլմիչ օլտուղու՝ պա'իսի խօշնուտիյէթիմիզ
օլապիլիւր :

Մա' մաֆիյէ, մէսէլէնին հէր նօգթասընը ա'րիզ ու ա'միզ
թէֆէքքիւր վէ թէպէքքիւր էթտիյիմիլտէ կէօրէճէյիլքի, թա'-
լիմ ու թէրպիյէ խուսուսունտա էսքի զէմանէ պազարազ շիմտի
հէր նէ գատար տա ֆարգլը պուլունաագ՝ եինէտէ մէնաֆիի
միլլէթին մաթլուպաթըն'ա վէ թէրազգիւեաթը սարըն տէրէճէ-
սինէ նիսպէթէն տահա խալլիճէ իսլահաթը էսասիյէյէ միւհթաճ
պիր հալտէ պուլունմագտայըզ :

Թախսին վէ գըեաա իւզէրինէ տէյիւ, մէվսուզ մալիւմաթա
վէ տազիզ թահգիզաթա պինաէն տէյպիլիլիլք բի պու կիւն
Ննատօլու վէ Կիլիկիա գըթա'լարընտա մէվճուտ շէհրէրին գըս-
մը ազէմինտէ մունթազաւ պիր մէքթէպ պուլունմամագտա տըր :

Պիզտէ սէնէտէ պիր իքի տէֆա' մէքթէպ իսլահընա միւպա-
շէրէթ, մուալլիմէր, մէթօտլար վէ քիթապլար թէպտիւ, պիւտ-
ճէլէր թէրթիպ վէ գանունլար թանդիմ էթմէք ասէթ հիւքմիւ-
նէ կէլմիչ օլուպ պու վէսիլէ իլէ խալլիճէ մէսարիֆաթ էտիւ-
տիքտէն սօնրա եինէ ազ միւտտէթ վարֆընտա հէր շէյ միւհվէ-
րինտէն ինհիրաֆ իլէ իւմիւտէր վէ փարալար հիչ օլմագտա վէ
էհալի, միլլէթ մէճիսի, մէքթէպ իտարէսի վէ մուալլիմէր,
եէքտիկէրի հագգընտա թէշէքքի վէ բէնտի քէնտիլէրինի թէպ-
րիյէ էթմէքտէ տիրէր :

Իլթէ էն գիւեատէ շաեանը խթիղրապ նօգթա պու տըր քի,
միլլէթիմիզտէ հէր հանկը պիր խըզմէթէ վէ խուսուսա մէքթէպ
իտարէսինէ թայեին օլան քիմսէլէր, օ' մէ'մուրիյէթէ միւպաշէ-
րէթ էտէր էթմէզ, սէլէֆլէրինին թէրթիպ վէ գալտէլէրինի
թէպտիլէն, եէրինէ տահա միւքէմմէլ տիր տէեու պիւտիլէրի
պիր թագըմ իսլահաթ իճրասընը վէ չօգ քէրրէ տալի մէվրու-
տաթ իլէ մէսրուֆաթը միւվապէնէ էթմէյէրէք տէրայիսի ալիյէ
բրօկրամը թէրթիպիլի շարթը էվվէլ ա'տտ էյլմէքտէ, հալ
պու բի քեաղըտ իւզէրինտէ չըզըլան հէր բլանը պիթթէմամ իճ-
րա էտէպիլմէք գօլայ օլմատըղընտան՝ պուլնլար տալի ազ վա-

գըթտան թաճիզ օլարագ խըզմէթի թէրք էթմէքտէ վէ խա-
լէֆլէրի տախի քէզալիք սէլէֆլէրի միսիլու թա'տիլ վէ թէսվիյէ
էթմէյէ չըգըլմագտա , վէ պու քէյֆլիյէթլէրտէն տէյիլ սալթ
էհալի վէ մուալլիմէր , շայիրտէր պիլէ օսանճ կէթիլիպ մէք-
թէպտէն վէ տէրալէրտէն սօվուլմագտա տըրլար :

Պու իֆատէլէրտէն մագսէտիմիզ հէր քէսի մէ'եռւս վէ միւ-
քէտտէր գըլմագ տէյիլ , հադիգաթը մուսատտագ օլան պիր
մատտէյի խաթըրլարա կէթիլմէք տիր :

Պիզտէ՝ ուսուլու թէտրիսիյէնին սալթ տէրէճէսինտէ տէյիլ
նէվիւնտէ պիլէ իսլահաթա վէ թա'տիլաթա իհթիեաճը ազիմ վար
տըր . պու կիւնէ գատար ումուլ միլլէթ մէքթէպլէրինտէ ճարի
պիր գաիտէմիզ տախի պուլուլմանեղպ մէքթէպ միւտիլէրինին
պիրի Ֆրանսըզ , տիկէրի Ամէրիգան , պիր ղայրիսի Ինկիլիզ՝ վէ
պիր պաշաաը Ալաման մէթօտու տուր տէյէրէք Փարզլը ու-
սուլլար իթթիխազ էթմէքտէ տիր :

Պու հալլէրին ասըլ սէպէպի նէ՞ տիր վէ մէքթէպլէրիմիզին
նիզամընտա տէվամ էթմէմէսինէ մէ'սուլ քի'մ տիր :

— Պու սիւվալըն ճէվապը տախի ասըլ մէսէլէ գատար միւշ-
քիլ տիր , զիրա հադիգաթը հալտէ , սէպէպլէր՝ հէմ միւթէատ-
տիտ , հէմ տէ միւլսթէլիֆ մահալլարտա միւթէնէվիլի տիր լէր :

Պինաէն ալէյհէս պապըլ մէզքիւրէնին քէշֆինտէն սարֆը
նազար իլէ , մէքթէպլէրին նիզամի տաիրէսինտէ տէվամընա
խայըրլը զանն էթտիլիմիզ պիր գաշ խուսուսլարը պէեան էտէ-
լիմ : Եվվէլա , մէքթէպլէրին հօճալարընը , բրօկլամլարընը վէ
նիզամլարընը թէզ թէզ թէպտիլ էթմէքտէն իճթինապ էթմէլի
տիր , զիրա զաննը աճիզանէմիզճէ պիր ուսուլ գուսուրլու պիլէ
օլաա՝ անը պիր միւտտէթ տէվամ էթմէքլիք՝ ալէտ տէվամ թէպ-
տիլ օլան է'ն միւքէմմէլ ուսուլլարտան տահա Փայիտէլի օլա-
պիլիլ :

Սանիյէն , թայեին օլունան միւտիր վէ միւտէրրիպլէրին մէ'ս
մուրիեթէթճէ էհլիյէթի , ղայրէթի վէ մուհապպէթի միւսէլլէմ
պուլուլմալ տըր : Չաթէն պիզտէ պու մէ'մուրիյէթի լայըզ
վէճհ իւզրէ իճրա էտէպիլէնլէրին նէտրէթի շէօլլէ տուրսուն ,
Խաթանպօլտա եախօտ Էվրօփատա թահալիլ իլմ էտէնլէրին պա-
ազըսը մէմէքէթէ վէ էհալիսինէ հի'շ նազարըլլա պագադըլա-
րընտան , վէ պա'ազըսը միլլէթին սէրվէթ վէ իգթիտարընա վէ

րէվիչի ահվալընա ասլա տիգգաթ էթմէյիպ թէպէտտիւլաթը ազիմէ իտտա'ասընտա պուլունտուգլարընտան՝ հիչ պիր սէմէրէ կէօսթէրէմէզլէր :

Մէքթէպ իտարէ էտէն մուալլիմէր՝ ուսուցիւ թէտրիսիյէտէ իսլահաթը լազըմէյի իճրա էթմէքլէ պէրապէր , էհալինին սէր- վէթճէ , էֆքեարճա վէ ախլագճա հալընը տախի հիսապա ալ- մագլար իսէ , քէզալիք խըզմէթլէրինէ տօղրու թէքմիլ լայրէթ վէ խալիս մուհապպէթ կէօսթէրիմէզլէր իսէ , վէ պու մէմուրի- յէթի խահ նա խահ , մա'աշ խաթրը իչիւն իճրա էթմէքտէ պու- լունուրլար իսէ՝ պուլունտուգլարը մէքթէպէ խըզմէթ էտէմէյէ- ճէքլէրի տէրքեար տըր :

Սալիսէն , մէքթէպլէրէն Հոգաբարձութիւն եանի իտարէ հիյեթի ազալարը ազ չօգ մալիւմաթ սահիպի քիմսէլէր օլմա- լըտըրլար վէ քէնտի իգթիտարլարընըն տէրէճէսինի թէճաՎուգ իլէ հէր իշէ միւտախէլէ էթմէմէլի տիրլէր :

Բապի'էն , հէր ատէմ քէնտի էվլատընըն թէրպիյէսի իչիւն ի- ճապ էտէն մէքթէպ վէրկիսինի հիւսնի ըիզասը իլէ թէէտիյէ էթմէլի վէ կէօսա միլլէթի մէճճանէն թէրպիյէ էթմէքտէ օլան էճնէպի մէքթէպլէրէն ասլա միւրոսճա'աթ էթմէմէլի տիր : (1)

Խամիսէն , պիւլթիւն միլլէթ վէ ալէլ խուսուս սէրվէթ սա- հիպի զաթլար կէրէք պուլունտուգլարը եէրտէ վէ կէրէք սալիր մահալլէրտէ քեային մէքթէպլէրիմիգի ագջէլէրի վէ նուֆուզլարը իլէ թէչվիգ էթմէլի տիրլէր :

Քեաֆֆէսինտէն զեատէ էհէմիյէթլի օլան պու նօգթանըն տահա զիեատէ թաֆսիլաթընա կիրիշմէյէ պէլքի իլէրիտէ ֆուրսաթըմըզ օլաճաղընտան , շիմտիլիք չու գատարընը տէյէ- լիմ քի պու կիւն պիգիմ իչիւն միլլէթին թա'լիմ ու թէրպիյէսի գատար էհէմիյէթլի պիր մէսէլէ եօգ տուր , վէ սայէյի մէա- ըրիֆվայէյի Հազըրէթի Փատիչահիտէ իլմ ու Մէարիֆին թէրազ- գիսի ուղրունա չու տէրէճէ պէզլի մագտէրէթ պույրուլտուղու թագտիրտէ , մէքթէպլէրիմիգի պու հալտէ պրագմագ պիգիմ իչիւն պախսի մահճուպիյէթ վէ էվլատլարըմըզ իչիւն սէպէպի սէֆալէթ օլաճագ տըր :

Լ.

(1) Ճարգիւ պիր էֆքեար վերմիշ օլմամագ իչիւն տերիգ քի սալթ էհա- լինին թէնվիրի էֆքեարը իչիւն էվրօփա վէ Ամերիգա խայրիխահանը հիմ- մէթիլլէ թէէսիս օլաւնան մէքեաթիպի ալիյէ էլպէթտէ միլլէթիմիգէ պէջիւք Էրզմէթլէր էտէպիլիւրլէր :

ԵՍՐԱՐԸ ՔԱՐԻԹԻՑԷ

ՅԱՐՄԱՍՏԵԼԱՐ

(10 Ն⁰. Նիսիսեոսէն պագի)

Իսգօչիա լոճալարը քէնտի ասլարընը 1150 տէ Բէլուս
ինինկ մանասթըրընը ինչա էթմէք իւզրէ տիյարը մէզպու-
րա կէլմիշ օլան մասոնլարտան ալմըշ իտիքլէրինի իտտիա
վէ գատէմլէրի իւզէրինէ իֆթիխար էտէրլէր :

Ինկիլթէրրա լոճալարը իսէ , տահա կէրիյէ կիտէրէք ,
պիտայէթլէրինի 926 տա Եօրգ շէհրինտէ շէհիտլէր սէր-
տարը Ազիզ Ալպան Եէտիյլէ իճթիմա էտէն ճէմիյէթէ
կէթիւրիւրլէր :

1719 տա Լօնտրատա , սաիր լոճալարա իմթիաղ վէր-
մէք մագսէտիյլէ տահա պէօյիւք պիր լոճա թէշէքքիւ
էտէրէք , 1742 տէ Գըմպըրլանտ տուգասը , մուախխարէն
տէօրտիւնճիւ ճօրճ Գրալ , վէ էննիհայէ Բրէնս ալ Ու-
էյլլ (*) պու պէօյիւք լոճայա պաշ րէյիս նապօ օլուն.
տուլար : Եօրգ իլէ Լօնտրա լոճալարը մապէյնինտէ րիւճ.
հանիյէթ իտտիասընտան նաչի պիր միւտտէթ նիզա վէ
իմթիզաճսըզլըզ վուգո՛ւ պուլտու իսէ տէ , 1813 տէ իթ-
թիֆազ հուսուլա կէլէրէք « Ինկիլթէրրա գատիմ ֆար-
մասոնլարընրն միւթթէհիտ պէօյիւտ լոճասը » Նամիլլէ
պիրլէշտիլէր :

Էլան պու պէօյիւք լոճա Ինկիլիզ գրալիչասը Վիզթօ-
րիանըն պիրինճի մախտուլէրի Բրէնս ալ Ուէյլլին թահ.

(*) « Բրէնս ալ Ուէյլլ » Եախօտ « Բրէնս տը կալ » Ինկիլ-
թէրրա թախթընըն վէլի ահտընա վերիլէն իւնվան տըր :

Թը ըրիասէթինտէ պուլունարագ, տիւնեանըն հէր ճիհէ-
թինտէ վագի՝ պինտէն զիյատէ լոճալարը նէզարէթ էտէր,
վէ պուլ լոճալարըն պէօյիւք մէհմուրլարը թէսվիյէի մէ-
սալիհ իչիւն սէնէտէ տէօրթ տէֆա թէհէմմիւ էտէրլէր,
վէ սէնէտէ պիր քէրրէ տախի հէր պիր ֆարմասօնուն իշ-
թիրագէ մէհզուն օլտուղու ա՛ղիմ պին շէնլիք ալայը իճ-
րա օլունուր :

Մէնշէ՛ի ինկիլթէրրա օլտըղը հալտէ էլէհվմ էվրօփա,
Ամէրիգա, Աֆրիգա վէ Ասիանըն պիլճիւմլէ մէմլէքէթ-
լէրինէ, հաթթա զարպի Հինտ առալարընա գատար
քէսպի ինթիշար էթմիշ, վէ ճէմա՛ն օնպիմ գատար լօ-
ճալարը պուլունան իշպու շիրքէթի խաֆիյէնին մէպտէսի՝
քէնտի թապիլլէրինին լիսանընճա սէօյլէյէրէք, « Շիր-
քէթի պէշէրիյէ արասընտա ախլագի վէ իւնսի ֆազիլէ-
թին իճրասը » գազիյէսինտէն իպարէթ օլուպ, սըֆէթի
մախսուսէսի շէֆգաթ, վէ մագսէտի մուհապպէթի ախա-
վիյէ վէ հագիգաթփէրվէրլիք տիր : Միւտտէթի հայաթ-
լարընտա պիրպիրլէրինէ հէր ճիհէթլէ մու՛ալլէնէթ էթ-
տիքտէն մա՛տա, միւթէվէֆֆա ըհֆիգլէրինին պիվայէ
գալմըշ օլան ֆամիլեասընը իտարէ էթմէք տախի խու-
սուսի էսասլարտան պիրի իտի :

Պէշէրիյէթին կէրէք մատտի վէ կէրէք մանէվի սէֆա-
լէթինի պիր տէրէհէյէտէք թախֆիֆ էթմէք իչիւն թէ-
շէքքիւլ էտէկէլէն խայրիսահ միւհսսէսաթա էսասէն միւ-
շապէհէթ իտտիա՛սընտա պուլունան ֆարմասօնուղըն է-
սասը նէտէն իպարէթ իտիյինի քեամիլէն պիլէմէզ իսէք
տէ, անըն՝ տինսիզլիք վէ հիւքիւմէթսիզլիք մէպատիի
մէնֆուրէսինէ ասլա մէյեալ պուլունմատըղընը պիւա
թէրէտտիւտ գապուլա մէճպուրուղ :

Ինկիլթէրրա ֆարմասօնլարընը՝ խրիսթիանլըգ ալա-
մէթի օլան իւշ նիշանընը թաշըմալարը վէ հայր մէր իլէ

պիր թագըմ ըռհհանի իլահիլէր օգուճալարը , Ամէրիգա ֆարմասօնլարընըն տաիմա տու'ա վէ մէզհէպի այլնլէր իճրա էթմէսի , ֆրուսիատա Եհհուտիլէրին պու չիրքէթ տէն թարտ օլունմասը , վէ պու սօն վագըթլարտա ֆըրանսա ֆարմասօնլարընըն պիր տէրէճէյէտէք տինէ հիւճըմլէ միւմքին իսէ Ալլահ իսմինի օրթատան գալտըրմագ թասաւվուրունա ինկիլթէրրա ֆարմասօնլարընըն չէտիտէն դազապլանարագ , հաթթա Բրեհն ալ Ուիլլիհն ըրասէթտէն իսթիֆա էթմէսի , վէ էֆքեարը մէզքիւրէ թէրք էտիլմէտիքճէ հիւսնի միւլագաթըն պիր վէճհլէ միւմքին օլմամասը քէյֆիյէթի , վէ հէր պիր ֆարմասօնուն պիր իլահի վարըղա վէ ճանըն էօլիւմիւղլիւյլունէ ինանմասը , վէ ագալլի ազատ էֆքեար վէ հիւսնի աթվարա մալիք օլմասը շարթը մութլագ օլտուղու՝ վէ էմուալի խուսուլար՝ կէօսթէրիը քի , ֆարմասօնլըգ ալէլ էքսէր խրիսթիանլըղը իլթիղամ էթմէքլէ պէրապէր սաիր տինլէրէ տախի պիր կէճնա թէ'արրուղ գաստընտա տէյիլ տիր : Նէ՞ հաճէթ , պու չիրքէթ տախիլինտէ նիչէ տինաար , վէ պէյն էննաս հիւսնի շէհատէթէ մալիք զաթլարըն պուլունմասը պու միսիլլու պիր սուի զաննա չիւպհէ եէրի պրագըր մը :

Պարմասօնլուգ պու սօն սէնէլէրտէ էվրօփայա մուճիպի տէհչէթ օլան Սօսիալիզմ , Գօմիւնիզմ վէ Նիճիլիզմ կիպի ճիւմիէ հիւքիւմէթ վէ ուսուլլարը տէվիրմէք ազմինտէ պուլունան պիր ֆէսատ չիրքէթի օլմատըղը տախի հէր չիւպհէտէն միւսթաղնի տիր :

Վագը'ա տիւնեա թարիխինտէ կէօրիւլէկէլտիյի վէճհլէ , պա'ղըլարը մէնաֆի'ի շախսիյէ իչիւն , տին վէ նամուս , վէ զիգըյմէթ իմթիյազլարընը ալէթ մագամընտա իսթիմալ էթտիքլէրի միսելլու , ֆարմասօնլըղը տախի փօրթիգա ալէմինտէ քէնաի տօլապլարընը չէվիրմէք ի-

չիւն պիր վասիթա հալինտէ գուլանմագ իսթէյէնէր օլմուշ իսէտէ , մէզքիւր ուսուլ պէօյլէ պիր վէսիլէ օլմագ շըգտան տաիմա իսթինքեաֆ էթմիշ տիր : Էպնաի պէշէրին էնվա'ի միլլէթ , վէ տին ու հիւքիւմէթինէ ա'իտ Իսլ միլիօն զաթլարրն պէօյլէ պիր ումումի ոուի գաստ իչիւն իթթիֆագ էթմիշ իտիքլէրի ագլը սէլիմէ քեամիլէն մուղայիր օլտըգտան մա'տա , նիչէ փօլիթիգա էհլինին , վիւքէլանըն , վէ վաթանփէրվէրան իլէ սուլհ թարաֆտարլարընն անա ա'ղա օլմասը պէօյլէ պիր շիւպհէյէ մահալ գալմատըղընը իմա էտէր :

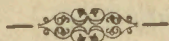
Կէշէն տէհրին սօնլարընտա պա'ղը պէտխահ եախօտ տար ֆիքըլի քիմսէլէր՝ պէլքիտէ պա'ղը վագը'ալարը էլտէ սէրրիլթէ էտէրէք , ֆարմասօնլըգ ա'լէյհնտէ փօլիթիգա վէ մէզհէպ ալէմինի իսլալ էտէճէք տէյու պիր թագըմ ագվիյաթա գալգըշմալարըյլէ հիւքիւմէթլէրին նազարը տիգգաթընը օլ թարաֆա ճէլպ էթտիլէր իսէտէ , ա'րիգ ու ա'միգ թէհարրիյաթտան սօնրա , պու միւտտէանըն սըհհէթտէն մահրումիյէթի թէպէյեիւն էտէրէք , ա'լէլ խուսուս Ինկիլթէրրատա , ճիւմլէ կիզլի շիրքէթլէր իլզա վէ եասագ էտիլտիյի սըրատա՝ ֆարմասօնլըգ հիւրը պըագըլտը :

Փափավիլիք՝ էլինտէ տույղուսըզ պիր ա'լէթ օլմագ իսթէմէյէն գուլվէթի միւմքին իսէ գահր ու թէլէֆ էթմէք , եատա հիչ օլմագա աֆարօսլամագ ա'տէթի գատիմէսինճէ , սապըգա գուճաղընտա թաշըրըպ օգչալատըղը ֆարմասօնլըղը պու կիւն պիր թարաֆա աթմըշ , վէ անա նէֆրէթ իլէ նազար գըլմագտա , վէ Ավսթրիա , Լէհիսթան , Իսփանիա վէ Րուսիա տախի իհթիյաթ գաիտէսինին իֆրաթ տէրէճէսինէ վարարագ քէնտի մէմլէքէթլէրինտէ ֆարմասօնլըղը մէն էթմէքտէ տիրլէր :

Պիր թարաֆտան խասիմէրինին անը մուզիրը կէօս :

Թէրմէյէ չալըշմալարը , վէ տիկէր Թարափտան Թապի-
լէրինին քէնտի սըրըլարընը տաիմա խաֆի ԹուԹմալարը
Փարմասօնըդ հազգընտա պա'ղը տէրէճէ վէսվէսէյէ
մուճիպ օլապիլիր իսէ տէ , մազիսի վէ հալը հազըրը պէօյ-
լէ պիր վէսվէսէյի Թաստիգ էթմէտիյի միսիլլիւ միւս-
Թազպէլինին տախի Թաստըդ էթմէյէճէյի իհԹիմալը
ղալիպ տիր :

Ս. ԵԱԳՈՒՊԵԱՆ

ԱՍԱՐԸ ՄԻԻԹԷԳԱՏՏԻՄԻՆ

Թրօկլօտիթլէր եանի Մաղարանիշինլէր վէ անլէրին
Թապիամ , Ֆազիլէթ վէ սաատէթի

Թրօկլօտիթլէր պէրայի հէօրմէթ իլահլարա եօրթուլար
Թախսիս էթմիշ օլտուգլարընտան , էյեամը մէզքիւրէտէ
չիշէքլէր իլէ միւզէյյէն կէնճ գըզլար վէ տէլիգանլըլար
րազսլարը վէ Թիւրքիլէրի իլէ անլէրի Թէմհիտ էթտիք-
տէն սօնրա , սաֆի վէ մէսէրրէթպախշ պիր զիեաֆէթ
վէրիլէր իտի :

Պունլար՝ իլահլարտան սէրվէթ ու գաման իչիւն տէյիլ,
իլլա լուԹֆ Թէմէննի էթմէք իչիւն հէյքէլէ կիտէրլէր
իտի վէ վաթանտաշլարընըն իսթիրահաթընը արզու էտէ-
րէք փէտէրլէրինին սըհհէթինի , պիրատէրլէրինին իթ-
Թիֆազընը , գարը վէ էվլատլարընըն մուհապպէթ վէ ի-
Թա'աթընը Թէմէննի իչիւն իլահլար հուզուրունա չըգար-
լար իտի :

Ագչամլայըն , սիւրիւլէրին չիմէնզարը Թէրք վէ ինէք-
լէրին չիֆթտէն ավտէթ էյլէմէլէրինտէ , պիր մահալէ

ճէմ օլարադ , սափի պիր թա'ամ էտիւպ էնվա'յի նաղ-
մէլէր իլէ իլահլարըն ազամէթինի , իհսանլարընը վէ խէվֆ
էթմէյէնլէրէ իպրադ էթտիքլէրի հիտտէթ ու շիտտէթի
նազլ ու պէեան էյլէտիքտէն վէ թապիի էօմրին լէ-
զէթինի վէ սատագաթ իլէ մէմլու ահվալըն սա'ատէթինի
թա'րիֆ էթտիքտէն սօնրա , էնտիշէ վէ քէտէրտէն ազատ
ույզույա տալարլար իտի :

Թապիաթ պունլարըն իհթիեան վէ հաթթա քէյֆլէ-
րի իչին միւգթաղի օլան պիլծիւմլէ շէյլէրի իհսան պու-
ետրմուշ օլտուղունտան , հասէտ պու միլքտէ նամա'-
լիւմ իտի :

Անլէրտէն պիրիսի պիր կին « Փէտէրիմ եարըն թար-
լասընը հերկ էտէճէք իտուկինտէն պէն օնտան իքի սա'-
աթ էվվէլ գալգըպ , օլ խըզմէթի իյֆա էթմէլիյիմ » տէր
լտի :

Հայտուտլար թարաֆընտան սիւրիսինին գալտըրըլ-
մըշ օլտուղու պիրիսինէ խապէր վէրիլտիկինտէ , « Զիա-
տէսիյլէ թէէսսիւֆ էտէրիմ , զիրա իլահլարա թագտիմ
էթմէք իչին պիւթին պիւթինէ պէեազ պիր թօսուն
վար իտի » տէտի :

Տիկէր պիրիսի « Փէտէրիմին օլ գըտար սէվտիյի վէ
պէնիմ ֆէվգ էլ ա'տէ մուհապպէթիմ օլան պիրատէրիմին
քէսպի սըհհէթ էյլէտիկինտէն տօլայը Ալլահլարա իպրա-
զը թէշէքքիւր էթմէք իչին հէյքէլէ կիթմէմ միւգթա-
ղի տիր » վէ պիր ախէրի « Փէտէրիմին թարլասը եանըն-
տա պուլունան մահալը հերկ էտէն քիմնէլէր , տայիմա
կինէչին հէրարէթի ալթընտա օլտուգլարընտան օլ պի-
շարէլէրին պազէն կէօլկէլէրինտէ րահաթ իտէպիլմէրի
իչին օրայա իքի աղան տիքմէյէլիմ » :

Պաշգա պիրինէ խըրսըղլարըն խանէսինի եաղմա էթ-
տիքլէրի իխպար օլունտուգտա , « Եկէր հագգսըղ օլմա-

սա խտիւէր , ալտըգլարը էշեալարը պէնտէն զիեառէ ու զուն միւտտէթ իսթիմալ էտէպիլմէլէրինի Ալլահլարտան նիեազ իտէր իտիմ 》 տէտի :

Պու գըտար սա՛տտէթ ու իսթիրահաթ գօմշու ճէմի-յէթլէրին հասէտլէրինի թահրիք էյլէտիկինտէն , պիր պէհանէ իլէ մաղարանիչիյնլէրին սիւրիւլէրինի գալտըր-մայա գարար վէրիլլէր :

Մէզքիւր եապանի ճէմիյէթլէրին՝ սիլահպէտէսթ պուն-լարըն մէմալիքինէ տուխուլ էյլէմէլէրինտէ , միւտաֆա՛ա իչիւն էյուճէ թէտարիք կէօրմիւշ իտիլէր :

Քէնտիլլէրին քէսրէթինտէն զիեառէ տիւշմէնլէրինին հագգըզլըզլարընա թէաճճիւպ իտէրլէր իտի :

Գալպլէրինի եէնի պիր աշգ ու խահիշ իսթիլա էթմիշ օլտուղունտան , պիրիսի փէտէրի , պաշգասը գարըսը վէ էվլատլարը , տիկէրի պիրատէրի , պաշգասը ահըպպասը , վէհասըլ քեաֆֆէսի թրօկլօտիթ ճէմիյէթի ուղրունա ֆէ-տաի նէֆա էթմէյէ արզուքէշ իտիլէր :

Վէֆաթ էտէն պիր քիմնէնին եէրինի անիտէ պիր տի-կէրի թուլթար իտի , քի ումումուն ինթիգամընտան մա՛-տէ օլ խուսուսի միւթէվէֆանըն ինթիգամընը տախի ախզ էյլէմէքիք վաղիֆէսինի տէրէօհտէ էթմիշ իտի :

Նահագգըլըզ վէֆաղիլէթ մուհարէպէսի պէօյլէ օլտու :

Եալընըզ եաղմա արամագտա օլան օլ ալադ ճէմի-յէթլէր , մաղարանիչիյնլէրին ֆաղիլէթինտէն մաղլուպ օ-լարագ պիլա հիճապ ֆիրար էյլէտիլէր : (1)

ՄՕՆԹԷՍԲԻՏՕ

Գայսերի Միսթերճիմ՝

Դ. Կ. ՍԱՐՐԱՖԵԱՆ

(1) Թրօկլօտիթլէր հագգընա կէլէճէք նիւսիւտէ մալիւմաթ վէրիլէճէք տիր :

Ա Խ Լ Ա Գ

ՏԻՆՏԱՐԼԸԳ ՎԷ ՄԻԻՐԱՅԻԼԻՔ

Տինտարլըգ տախիլի պիր գուզվէթ , ամմա միւրայիլիք խա-
րիճի պիր նիւմայիլ տիր : Տինտարլըգ՝ ազլէն , դալլէն վէ ա-
մէլէն քէնտիսինի կէօթէրմէք իսթէր . լաքին միւրայիլիք՝ սալթ
տուտագտա փարլար : Տինտարլըգ՝ զուլմէթիմիզի թէնվիր վէ
էտնա թապի՛աթըմըզը իւլվիյէթէ , վէ պիզի վաճիպ իւլ վիւճու-
տուն սըֆաթը իլանիյէսինէ թահվիլ էտէր : Միւրայիլիք իսէ
Փրէնկ իլմէթի միսիլու ճան վէ ճէսէտիմիզի չիւրլուտիւս , գէ-
լպէթտէն գէլալէթէ կէօթիւրիւր : Տինտարլըգ խրիսթիանլըզն
սալը , միւրայիլիք՝ անըն կէօլկէսի տիր . տինտարլըգ՝ ճէվհէր ,
միւրայիլիք իսէ սալթ հիյեէթ տիր : Տինտարլըգ՝ հաեաթ ու
սա՛ատէթ իլէ մէմու պիր գուզվէթ օլուպ՝ Բահմինտէն Աբրա-
համար , Մովսէսլէր , Սահակլար , Ղեւոնդլար , վէ Ներսէսլէր
թէվիտ էյլէմիշ , միւրայիլիք իսէ ճանըն կիւլիսթանընը խարապ
վէ չէօլէրէ թահվիլ էտէն պիր խասիմ տիր վէ պինապէրին Վա-
սակ , Մերուժան , Զանգակ , Նիկոլ վէ Պետրոս երէց կիպի
միւնքիրլէր վէ խայիլլէր մէյտանէ կէթիրմիշ տիր : Պիրի՛ հէր
չէյին տիշ գապոււղունտան խօշլանուր , տիկէրի իսէ , բիւքնիւ-
նիւ , ճէվհէրինի արար , միւրայի՛ չիչէքլէր ալթընտա կիզլէնմիշ
պիր երլան տըր , մէլէք սիֆաթընտա պիր չէյթան , կէօյէրճին
թիւյլէրի իլէ միւզէյյէն պիր գարղա , գուրթ թապի՛աթլու պիր
զուզու վէ գօյուն էլպիսէլի պիր երթթըճը հայվան վէ սըֆաթը
իլանիյէ ալթընտա կիզլէնմիշ պիր ճանվէր տիր : Միւրայի ատէմ՝
զահիրէն բէնկեարէնկ չիքիւֆէ վէ էչճարը միւթէնէվվիյէ իլէ
միւզէյյէն , վէ պաթընէն իսէ տիւնեալարը թախրիպ վէ քիւլ
եըզընթըսընա թէպտիլ էյլէյէն լավալար իլէ մէմու աթէչֆիւշան
տաղընա վէ սալթ եափրագլար իլէ տօնատըլմըշ մէյվէսիզ աղա-
ճա պէնզէր վէ Ալլահը եալընըզ տիհանընտա թալըյըպ գապիլ ,
նի սէֆահէթէ վէրիր : Միւրայի՛ սուչսուղուն հէօքմ օլունտու-
ղու էսնատէ սու ալըր էլինի եայգար , ամմա իման կէթիրմէյէն
պիր Պիղատոս տըր , թալիմաթը վար՝ լաքին իճրա էյլէմէյէն
պիր Սադուկեցի տիր , ֆուգարաեա մուամվէնէթի ֆէրայիզի

մէրդուպէտէն ա'տոտ էտէր , ամմա եալան տըր , օ' , էֆէնտիսի-
նի 30 տիրհէմ կիւմիւշէ սաթան խըրսըզ վէ խային Յուդայ
տըր :

Միւրայի Ալլահըն հէյքէլինէ կիտէր , ամմա հէյքէլին Ալլա-
հընա կիթմէզ , վէ հէր քէս քէնտիսինի քիլիսատա կէօրսիւն ի-
չիւն օրաեա կիտէր :

Միւրայի՝ տալլալարա միւտաֆաա էտէճէք գուզվէի իլահի-
յէյէ մալիք օլմատըլընտան ըույի տէրեատէ էօլմիւշ պալըզ մի-
սալի էմվաճա օյունճագ օլուր , պիր մէսէլէյի միլլիյէ զուհու-
րունտա հազիգաթա տէյիլ՝ էքսէրլիյէթէ իմթիսալ էտէր վէ չօգ
քէրրէ հազգանլիյէթի թարաֆիկիլիյէ գուրպան վէրիր :

Միւրայի ատէմ՝ քէնտի ղէլալէթինէ ֆազիլէթ ըէնկիլէրլիյէ
ճիլա վէրմէյի պիլիր , օ' Փարաւոնուն ըիւեասընտա կէօրիւնէն
զապուն էօքիւզէ պէնզէր , տայիմա եէր , ամմա սէմիզլէնմէզ ,
ֆէրայիզի միւզթազիյէսինի թէրք իլէ ուֆաճըզ վազիֆէլէրինի
քէմալը շէվզ ու ղայրէթլէ իճրա էտէր : Միւրայի՝ էհվէն պիր
մաթա՝ սաթուն ալմագ իւզրէ պիր թիւճճար մաղազասընա կի-
տիպ գիզըյիլէթ միւճէվէրաթ սիրգաթ էյլէյէն մահիր խըրսըզ
կիպի պէօյիւք պիր մէպլաղ իսթիգըրազ էթմէք սէվտայը ֆասի-
տէսիլլէ ուֆագ պօրճլարընը թէ'էտիյէ էտէր :

Միւրայի՝ էվսմիրի իլահիյէյի իճրա էթմէք իչիւն տէյիլ՝
եալընըզ ախէրլէրինէ պիր մուալլիմի շէֆիզ կիպի թարիֆ վէ
թաւսիֆ էթմէք իւզրէ օգուր , տինլէր վէ էօյրէնիր , լաքին
տինտար վէ սահիհ պիր խրիսթիան իսէ՝ իճրասընտա պուլուն-
մագ մագսէտիլլէ օգուր , տինլէր վէ էօյրէնիր , հէմ ֆի'իլէն
էօյրէտիր : Օ' միլլէթ վէ վաթան մէնֆա'աթընը մուճիպ մատտէ-
լէր զուհուրունտա սալթ սէօզ իլէ էյլէնիր , վէ մէնաֆիի ու-
մուսիյէյի մէնաֆիի չախսիյէյէ ֆէտա վէ օ սէմթէ թէվէճճիւհ
էտէն գէվաթը սէխավէթսիմաթը տա'իմա գէմմ իլէ էմրարը էվ-
գաթ էտէր . ամմա տինտար վէ միւթէտէյին իսէ՝ հէմ-ճինալէ-
րինին մէնֆա'աթը մագսէտինէ ֆէտաի ճան վէ հիպաի սէրվէթ
ու սաման էտէր :

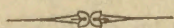
Էվվէ'թ , տինտար վէ ֆազիլէլէթի պիր գաթ եալընըզ տին-
լէմէք տէյիլ , իլլա իճրասընտա պուլունմագ ատէմի իսլահ էտէր
աէեու տիւշիւնիւր վէ ֆիթապը շէրիֆտէն էօյրէնտիյինէ կէօրէ
էյէր եալընըզ տինլէմէք ատէմի իսլահ էթմիշ օլսա իտի Մուսէ-

սի տինկէյէն փարաւոնուն, Սառուէլի տինկէյէն Սաւուղուն,
Դանիէլի տինկէյէն՝ Նաբուգոդոնոսորուն վէ էմպալինին տախի
խէլաս պուլմասը իճապ էտէճէք իտի տէեու թէֆէքքիւր էտէր :
Վէլհասըլ հագիգի պիր տինտար՝ Յակոբ բէսուլուն՝ « Բէլամըն
սամիլէրի տէյիւ, իլա համիլէրի օլունուզ » քէլամը սէլամէթ
էնճամընը տա'իմա գիքը էտիպ սալթ անըն իլէ նա'իլի սա'ատէթ
օլաճաղընա քեամիլէն ինանըր :

ՊԱՐՈՅՐ Ս. ՍԱՄՈՒԷԼԵԱՆ

Բիւրակնտան միւսքախրեճ

ՄԱՐԱՇ

Խ Ա Յ Ը Ր Խ Ա Հ Լ Ը Գ

Կէնճլիյիմիզտէ նէ՝ գատար խայր ամէլտէ պուլունուր
իսէք, իխթիեարըղըմըղտա տա օլ՝ գատար թէսէլլի վէ
խօշուտիյէթ պուլուրուզ :

Ինսանըն էօմրիւ պիր ժուրնալ տէֆթէրի տիր, օնտա
սալթ ա'մալը խայրիյէ գայտ էթմէլի տիր :

Խայրըլը պիր իշի եիւրէքտէն մէտհ էթմէք տախի օ-
նա հիսսէմէնտ օլմազ տիմէք տիր :

Ինսանըն քէնտի էվլատլարընա պրագտըղը միրասլար-
տա է'ն գըյմէթլիսի վէ է'ն տայիմիսի՝ քէնտի ֆաղիլէ-
թիսին վէ խայր ա'մէլլէրինին էսէրի տիր :

Պու կիւն էլինտէն կէլէն էյլիկի եարընա պրագմա :

Է'ն ալա վէ է'ն ֆայիտէլի ամէլլէր՝ կիզլիտի օլան խա-
յըրխահըղլար տըր :

Խայրըխահըղ Էսէրի գատար թաթլը շէյ օլամազ :

Ինսան՝ խայր ամէլլէրինի մէտհ էտէր իսէ անլէրին
մէյվէսինտէն մահրում օլուր :

Միւթիթիմ

ԹՈՐՈՍ Յ. ՕՀԻՆԵԱՆ

Վ. Կ.

ՔԵԼԻՍԱԹԸ ՄԻԻՑԻՑԷ

— . Աղաճը քէնտի ետիրաղընտան վէ չիչէյինտէն տէ .
յիլ իլլա մէյվէսինտէն հէօքմ էթմէլի տիր :

— . Պօշ պօզազ քիմսէ մէյվէսիզ աղաճա միւշապիհ
տիր :

— . Հըրօը շան էօյլէ պիր գարն տըր քի՝ անը քիմսէ
տօյուրամազ :

— . Ատէմ էօյլէ պիր մախլուգ տըր քի՝ ճիւզի եօր-
ղունլուղու տէֆ՝ էտէն ույգույու սէվէր տէ , շու ֆանի
ճիհանըն հէզէրան տէրտ ու միհնէթինէ էնճամ վէրէն
էօլիւմտէն իքրազ էտէր :

— . Ինսան վիճուտի տէրին պիր գույու տըր քի տէ .
րունինտէ ահ ու էնին տօլու տուր :

— . Չօգ տէֆա ֆուրթունայա թէսատիւֆ էտէն՝
եիւքսէք աղաճլար տըրլար :

— . Թարիխ՝ վազթըն շահիտի , հագիգաթըն լամպա-
սը , վագա՛ալարըն մուհաֆըզը , գատիմիեաթըն մուխ-
պիրի , միւսթագպէլին ըհհպէրի վէ էօմրիւն մէքթէպի
տիր :

— . Մէզհէպ պիր ֆիտան տըր քի քէօքիւ սէմատա
աըր , խօշ ըաիհասը զէմինի տօլտուրուր վէ մէյվէսի պէ-
նիի պէշէրի միւֆէրրազ գըլար :

— . Իլմին գափուսունու աշմագ իսթէյէն պիր ատէմ
անըն միւֆթաշը օլան իմանա մալիք օլմալը :

— . Սա՛ատէթլի պիր վագըթտա , սա՛աթլար չըմէն-
տըֆէր գաթարը կիպի կէշէրլէր , լաքին գասալէթլի
վագըթտա թօսպաղը կիպի հարէքէթ էտէրլէր :

— . Ձէմին ինսանլար իչիւն՝ ըահաթ էտէճէքլէրի պիր
վաթան տէյիլ տիր , իլլա փէք եիւքսէքտէն տիւշմիւշ օլ-
տուգլարը պիր չուգուր տըր :

— . Էօլիւմիւն եագըն գօմշուսու իխթիեարըզ տըր :
Ինկիլդահտէն քիքահմէ
Մ. Ս.

Սահիպի իմքիեագ՝

Վ. Բ.

اصد و قودرا / راسخ

